

UD AF INTET

af FATIH AKIN

Undervisningsmateriale

Fag: Tysk, mediefag og samfundsfag
Niveau: Gymnasiale uddannelser samt 9. og 10. klasse
Forfatter: Katrine Sommer Boysen

Bag filmen

Fatih Akin er en af de mest interessante stemmer i nyere tysk film. Han er selv født i Hamburg, men hans forældre er af tyrkisk oprindelse, og spørgsmålet om integration og fremmedes forhold i Tyskland løber som en central tematik gennem alle hans film. Det er også en afart af det emne, der undersøges i 'Ud af intet'. Ikke mindst i slutteksternes statistikker, der viser, hvor mange hadforbrydelser, der i løbet af de seneste år er blevet begået mod indvandrere i Tyskland.

Akin fik sit internationale gennembrud fik i 2004 med Guldbjørne-vinderen 'Mod muren'. 'Ud af intet' vandt tidligere på året en Golden Globe for bedste udenlandske film og var nomineret til en Oscar. Diane Kruger vandt skuespillerprisen i Cannes (2017) for sit portræt af Katja.

- Læs om Fatih Akin og undersøg, hvad det er, han vil med sine film – f.eks. ved hjælp af interviews.
- Diskuter hvad titlen 'Ud af intet' ('Aus dem Nichts') betyder?

Filmens handling

Kærligheden mellem tyske Katja og kurdiske Nuri er ikke til at tage fejl af. I første scene af Fatih Akins Golden Globe-vindende hævn- og retssalsdrama 'Ud af intet' bobler lykken, da de to gifter sig i fængslet, mens Nuri afsoner en narkodom.

Akin hopper nu seks år frem i tiden. Nuri er løsladt og har fuldkommen forladt sin kriminelle løbebane. I en gade med overvejende tyrkiske forretningsdrivende i Hamburg har han et lille kontor, hvorfra han sælger rejser og tilbyder revisorhjelpe. Katja hjælper ham med bogholderiet, men går ellers hjemme med deres søde 6-årige søn, Rocco. Det er rollen som mor, der er hendes primære fokus i livet.

En dag afleverer Katja Rocco hos Nuri på kontoret. Hun skal bruge deres fælles bil til at køre sin gravide veninde Birgit på badeanstalt. På vej væk fra kontoret må Katja påminde en ung kvinde om at låse sin cykel forsvarligt. Denne kvinde skal vise sig at få en skæbnsvanger rolle i Katjas liv. Da Katja vender tilbage til kontoret efter en afslappende dag med sin veninde, er alt forandret. Den lille gade er lukket af og oplyst af politisirenernes nådesløse skær. Trods formaninger om at holde sig tilbage bryder den desperate Katja gennem politiets afspærringer og ser til sin gru, at det er Nuris kontor, det er gået ud over. Politiet kan berette, at en del mennesker er såret, mens to er dræbt. De to viser sig at være Nuri og Rocco. Katja kan ikke få lov til at se dem, da den hjemmelavede sømbombe har sprængt dem i stumper og stykker.

I chok forskanser hun sig i hjemmet med Birgit og sine og Nuris forældre, hvilket langt fra er uproblematisk. Nuris forældre vil nemlig have asken fra ligene med tilbage til Tyrkiet, mens Katjas mor ikke er sen til at påpege, at det formentlig var Nuris kriminelle forbindelser, der har taget barnebarnet fra dem. Denne teori er politiet mest tilbøjelig til at støtte. Den ellers venlige efterforsker udspørger Katja om familiens økonomi, og lader ikke til at godtage de svar, hun giver. På et tidspunkt er dåseøl og de mange cigaretter ikke dulmende nok for Katja, der af Nuris gode ven og deres fælles advokat, Danilo får en lille pose med stoffer, som en klient har efterladt. Det er bare til at lindre smerten, men det skal få afgørende konsekvenser.

Katja køber ikke politiets teori om en hævnaktion fra påståede kriminelle kontakter. Som Danilo siger, har Nuri holdt sig væk fra både stoffer og forbrydelser siden sin løsladelse og ville i øvrigt aldrig gøre noget, der kunne bringe familien i fare. Både Katja og Danilo tror, der er tale om en hadforbrydelse fra det spirende nynazistiske miljø. Katja mistænker den unge kvinde, hun opfordrede til at låse sin cykel, og da politiet anholder en kvinde, der matcher hendes fantomtegning, står det klart, at Katja har ret.

Alt tyder nemlig på, at det er ægteparret Edda og André Möller, der står bag. Da retssagen indledes lover Danilo da også Katja, at de nok skal få deres straf. Vidne efter vidne sandsynliggør, at de to, med deres stærkt racistiske verdenssyn og militante metoder, står bag den grusomme forbrydelse. Da André far sætter sig i vidneskranken og fortæller, at bomben, der har dræbt Nuri og Rocco med stor sandsynlighed er blevet fremstillet i hans skur i haven af André og Edda synes sagen at stå klar. De to sidder med døde blikke og lader til at være fuldstændig uberørte af at have taget to menneskers liv.

Men forsvarsadvokaten med de iskolde øjne helmer ikke og får først en græsk hotelejer til at fabrikere et bevis på, at Edda og André opholdt sig på hans hotel på gerningstidspunktet, og får siden sået tvivl om Katjas mentale tilstand. Kan hun overhovedet på grund af sit stofmisbrug betragtes som et troværdigt vidne?

Herefter begynder filmens sidste kapitel, der har den mere abstrakte titel, 'Havet'. Akin skifter nu location til Grækenland. Katja har fundet ud af, at Edda og André gemmer sig dernede, og hun opsøger derfor det hotel, hvis ejer gav dem et falsk alibi under retssagen. Katja indlogerer sig i et lille hus i en by, der er helt øde, da det er uden for feriesæsonen. I det lokale byggemarked køber hun ind til at fremstille en sømbombe lige til den, der slog Nuri og Rocco ihjel. Og så lægger hun sig ellers på lur.

Filmen slutter med, at hun går ind i deres autocamper med bomben spændt på ryggen.

Akin lader motoren i 'Ud af intet' være Katjas sorg, der planter sig i hende og gradvist forvandler sig fra afmagt og desperation til vrede og hævnthirst. Spørgsmålet om retfærdighed ligger som en understrøm gennem filmens tydelige indignation, der ikke mindst kommer til udtryk i filmens sluttekster. Akin tvinger os også til at tage stilling til vores tillid til systemet.

- Hvilken effekt har det, at 'Ud af intet' er kapitelinddelt? Og hvordan skal vi forstå den sidste overskrift: 'Havet'?
- Katja er filmens ultimative hovedperson (se arbejdsspørgsmål nedenfor), men hun er omgivet af en række bipersoner, som er med til at determinere handlingen. Lav personkarakteristikker af Birgit, Danilo, efterforskeren fra politiet, hendes forældre og svigerforældre?
- Beskriv retssagen. Hvad foregår der og hvordan er det filmet? Lyssætningen i scenerne fra retten er meget lys i klar modsætning til resten af filmen. Hvilken effekt giver det?
- Retssagsdramaet er i familie med krimien, men Akin er ikke interesseret i spørgsmålet om, hvem der har gjort det; det ved vi allerede. Hans samfundskritik er mere hårdtslående, fordi vi ser en situation, hvor alle beviser peger i én retning, men hvor det alligevel lykkes de skyldige at slippe fri.
- Hvorfor er det vigtigt for Akins pointe med filmen, at Nuri tidligere har været kriminel og i fængsel? Hvad betyder denne ekstradimension for forståelsen af filmen?
- Hvordan skal vi forstå slutningen?
- Hvorfor bytter himmel og hav plads i sidste indstilling?
- I løbet af filmen er der flere eksempler på små hjemmevideoer, som Katja og Nuri har optaget på deres telefoner. Her ser vi lykkeligt familieliv. De står i skærende kontrast til det helvede, Katja er endt. Hvorfor har Akin valgt, at disse elementer skal med i filmen?

Heltinde på hævn tog

Hele handlingen i 'Ud af intet' er fortalt fra Katjas perspektiv, og dermed sørger Akin for, at det er hende, vi som publikum identificerer os med. Kameraet er der, hvor Katja er. Derfor ser vi heller ikke selve bombeeksplosionen, men oplever det først gennem hendes blik, da hun ankommer til gaden senere. I sit hovedværk 'Engaging Characters' (1995) skriver filmteoretikeren Murray Smith, om hvordan filminstruktører med forskellige greb (kameraføring, klipning, dialog, underlægningsmusik, etc.) kan skabe stærke identifikationsforhold. *Alignment* kalder han det, når vi opnår en ekstremt stærk sympati og en identifikation, hvor vi ikke kan undgå at sætte os i hovedpersonens sted.

- Lav en personkarakteristik af Katja. Hvilket indtryk får vi af hende som hustru, mor og veninde?
- Katja er ikke rendyrket sympatisk, hun er både rå og sårbar. Akin har knyttet en række sociale markører til hende, som gør, at vi får et bestemt indtryk af hende (afbleget hår, rygning, druk, stoffer, mange tatoveringer). Hvad gør disse aspekter ved vores billede af hende? Og er hun lettere at forholde sig til, når hun er mere komplekst skildret?
- Hvorfor er vores identifikation med Katja så stærk?
- Hvordan stiller filmen sig i forhold til hendes sluttelige hævn tog i Grækenland?

Tyskland og indvandrerproblematikken

Akin er specifikt interesseret i tyrkiske indvandreres forhold i Tyskland generelt og i Hamburg, hans hjemby, specifikt.

- Undersøg den politiske virkelighed i Tyskland for at finde ud af, hvad det er for en kontekst, Akin placerer sin film i.
- Hvad vil det sige at være nynazist og hvad er der for en samfundsmæssig strømning?
- ”Min søn beundrer Adolf Hitler,” siger faderen til den anklagede André Möller. Hvad mente Hitler, der skulle gøres ved fremmede?
- Find oplysninger om Hamburg. Er det en by med mange indvandrere og mange nynazister?
- Hvordan forholder det sig i Danmark?
- Hvordan skal man - ifølge ’Ud af intet’ - forholde sig til det tyske retssystem?

